

Statečný jinoch

V Mamutíkově tlupě bylo smutno.

Uloveného soba nelze upéci... Kdo jednou přivykl pečenému a uzenému masu, nerad potom žvýká jen a jen syrové, houževnaté maso.

Čekají na vyslané posly. Vráti se s ohněm? A vrátí se vůbec?

Občas někdo vyjde na návrší a marně vyhlíží, zda by nespatriil nějaké znamení v dáli.

Děti ovšem chvíli neposedí. Hrají si zase u potoka se zlatými zrnky. Včerejší hráz je rozvalená, voda zase poklesla a zlatá ruda se blyští v slunci drobnými světélky.

Muži i ženy nevíšimavě šlapou po zlatém pokladu. A ukazují-li jim děti plné hrsti zářících zrnek, odvrátí od nich pohled, neboť blýskavé zlato jim připomíná ztracený oheň... Ach kéž by zase měli oheň!

Někteří lovci si spravují zbraně. Utahují novými řemínky kamenné palice s přítlučeným ostrím k rozeklaným toporům. Náčelník Mamutík obratně odrážel pazourkové nožiky z většího valounku a smůlou je tmelil do vhodných kousků sobích parohů jako do rukojetí.

Děti křičely; nedaly si smutkem v tlupě kazit náladu.

Když Veverčák táhl zklamán podél potoka, vraceje se zpět z marného pátrání po ztracené huse, bujné děti naň posměšně volaly: „Hu-sá, hu-sá!“ Mrzutý Veverčák se rozpálil a s klackem v ruce honil pokřikující drobotinu. Utíkal za dětmi daleko, a když se před ním skrývaly porůznu v houštinách, házel po nich kamením.

„Počkej, Žabko hubatá, roztrhám tě na kousky a havran tě se-zobá!“ hrozil rozpustilé dívce, která běhala chytře okolo trní, takže ji nemohl chytit. Škoda že Kopčem někam odešel, jistě by mu pomohl.

„Hu-sá, hu-sá!“ ozývalo se na všech stranách.

Veverčák poznal, že už nikoho z větších dětí nechytí, a mstít se na drobných dětech by bylo pod důstojnost nastávajícího lovce sobů

a mamutů. Ukončil tedy hru tím, že se sklonil k zemi, opřel se rukama a prudce hrabal nohama, až tráva a hlína litaly směrem k posměváčkům. Vyjádřil jim tím své dokonalé opovržení.

Pak vyskočil a běžel pryč. Už s nimi nechce nic mít! Je tak nešťastný, že se mu ztratila husa, a zlé děti se mu ještě posmívají! Ani vidět je nechce!

Veverčák je odhodlán odejít daleko – tak daleko, až budou všichni v tlupě pro něho naříkat, jako on naříká pro svou husičku. I ta protivná Žabka bude plakat, když se už nebude mít s kým předhánět na stepi a prát se o místo k ležení... Uloví tučného soba a sní ho celého sám, až bude mít břicho jako jezevec. Ani ohryzanou kost nedá těm klukům, aby si pochutnali na morku! Ani kousek parohu nikomu nedá a kožešinu si...

Veverčák nedomyslí.

Ušel značný kus cesty, třebaže se dosti loudal. Nevěděl ani, kam jde. Nic neviděl, nic neslyšel, jen s hlavou sklopenou kráčel, kam ho nohy nesly. A prutem si pošvihoval a usekával chvílemi trsy květů. Ale najednou se zastavil.

Lovecká přirozenost se v něm bezděky ozvala.

Před ním byly v měkké půdě vtlačeny jakési stopy. Veverčák zapomněl na mrzutost a začal zkoumat stopy, jak to viděl u starých lovců.

„Sobi to nejsou,“ pronesl tiše pro sebe. „Sajky také ne! – To se musím podívat, co to je!“

Veverčákův zájem byl vzbuzen. Hoch se rozběhl po zřetelné stopě několikrát dvoukopytných zvířat.

Byl již v lovectví natolik obeznámen, aby věděl, jak zkoumat stopu. Za chvíli už poznal, že zvířata tudy šla nedávno – našel i čerstvé lejno. Všiml si, že mají rozkročitelná kopýtka s ostrými kraji, takže se nesmekala po hladkých balvanech. Viděl okousaný lišejník i oškubanou travičku, viděl okousané plazivé vrbičky i roztrhaný a zmuchlaný břechtan, pnoucí se po stinných úskalích. Na tom si zvířata pochutnávala – ale hádankou mu zůstalo, která to zvířata vlastně jsou.

Nezůstal dlouho v nejistotě.

Vyšel na stepnatou planinku a našel houfek asi desíti turů pižmových, kteří byli právě napadeni dvěma vlky.

Pižmoni, silné kosmaté ovce, velcí jako telata, byli překvapeni a sestavili se ihned do obranného čtverce s rohy napřaženými ven. Nejsilnější býk pobíhal okolo a zmužile se stavěl vstříc útočícím

šelmám. Jeho krátké zatočené rohy, přiléhající k širokému tvrdému čelu, dovedou odrazit i silnějšího nepřítele, nežli je vlk. Jsou nejprve zahnuty dolů podle uší a pak jsou hrozivě obráceny vzhůru ostrou špičkou.

Statné zvíře dupalo silnými kopyty na krátkých nohách a neohroženě nastavovalo sehnutou hlavu proti vlkům. Hustá srst se mu přitom ploužila po trávě.

Veverčák viděl, jak pižmoní býk nabral vlka na rohy a odhodil ho, ale zatím se již druhý vlk zakousl jinému pižmoni do hrdla a způsobil tím zmatek v uzavřeném houfu polekaných zvířat.

Pižmoni se dali na útěk, vedeni býkem.

Vlci je kousek cesty pronásledovali a skákali na ně a kousali je, ale pak nechali té honby a pronásledovali raději dva nebo tři odloučené pižmoně, kteří se prve ve zmatku jednotlivě rozběhli stranou.

Veverčák – oči div ne na čele – celý rozpálený se díval, jak honba skončí. Ani nepomyslel na to, aby se před vlky schoval.

Zapraskalo křoví a uličkou vyběhl poraněný pižmoň, na hrdle zle potrhaný.

Veverčákovi se zdálo, že zvíře už padne, neboť se potácelo mezi houštinami bez cíle a trávu máčelo krví.

„To by byla řádná kořist!“ pomyslel si hoch a pln srdnatosti přistoupil k raněnému pižmoni. Zvíře právě kleslo na zem a těžce oddychovalo. Huňatou dlouhou srstí i černohnědou barvou podobal se pižmoň ležícímu medvědu.

Pižmoň pozvedl hlavu a velkýma očima pohlížel na hocha. Veverčák si pomyslel, že pižmoň chce vstát a snad utéci, proto uchopil tura za rohy a přitiskl mu hlavu k zemi.

Avšak pižmoň nebyl ještě tak zesláblý, jak se zdálo, a Veverčák nebyl tak silný, jak si v loveckém zápalu myslel. Tur se pozvedl i s Veverčákem, který naň nalehl, aby ho stlačil dolů, a postavil se na nohy. Teď mělo raněné zvíře hocha na hřbetě – Veverčák se nepustil. Držel se tura za kosmatý kožich rukama i nohama a čekal, až pižmoň vykrvácí.

Najednou nablízku zaskučeli vlci a zabečel jimi štvaný pižmoň. Veverčák sebou trhl, jat úzkostí, a tur, na kterém ležel přitisknut, rozběhl se na šílený útěk.

Hoch se měl co držet, aby nespádl. Ještě že pižmoň měl tak dlouhé chlupy! Hopy skoky přes kopečky i dolíky, světlinou i mezerami mezi

křovím řítilo se poraněné zvíře, poplašené vlky. Snad ani necítí, že nese hocha na hřbetě. Je to útěk před smrtí.

Veverčák je už zle poškrábán od větví, neboť tur si v slepé zuřivosti razí cestu někde i těsnou uličkou v houštinách. Někdy hoch až zaúpěl bolestí, ale nepustí se. Spíše zahyne, nežli by se vzdal!

A pižmoň letí s hochem v zoufalé divokosti, jako by ani nebyl tak těžce raněn.

Po vlčích už nikde ani památky...

V táboře zatím děti zapomněly na Veverčáka a našly si jiné hračky. Nelíbilo se jim jen, že dospělí lovci, ba ani matky nemají dnes porozumění pro jejich hry.

Houžňák jim jindy ukazoval třeba celé půldne, jak běhá medvěd, jak šlape mamut, jak skáče sajka – a dnes leží a děti si nevšímá...

Stará Vrba také jindy děti laská a vši jim vybírá, ale dnes jen bručí a bručí...

Krátce: v táboře dnes není žádná zábava. Všichni jsou stínění. Chvilí leží na kožešinách, hned vstanou a procházejí se bezúčelně, pak si sednou a zas popojdou. – Inu, žádný život, jak by se slušelo na řádnou loveckou tlupu, která se vyznamenala tolika slavnými zápasy se zvěří...

Náčelník oškrábal ostrým kamenem sobí kožešinu a několikrát už přísně pohlédl na Sovu, nešťastného ohniváka.

Ženy, vidouc náčelníka zamračeného, také nepromluvily zbytečného slova.

Ještě nikdy neutíkal čas tak pomalu jako dnes. Všecky tíží myšlenka na vyhaslý oheň.

Najednou Mamutík pustil kožešinu z ruky a napjatě poslouchá. I někteří lovci něco zaslechli.

Mamutík, Ukmas, Houžňák i ostatní vyskočili a chápali se zbraní.

Ženy se polekaly, děti se ustrašeně krčí.

Hola! Tam se řítí mezi houštinami něco podivného. Slyšíte ten dupot? Tělo medvěda, běh soba – a co to na hřbetě?

„To pižmoň! – A zdá se raněný!“

Na něm chlapec – s rukama zařatýma do kožichu splašeného zvířete...

Všecek tábor je vzrušen rozčilujícím výjevem.

Děti už poznaly hocha na pižmovém turovi a křičí: „Veverčák jede! Veverčák jede!“